

Jaká je současná situace?

Každý den umírá o 17 tisíc dětí méně než v roce 1990. Přesto ale více než 6 milionů dětí ročně umírá před svými pátými narozeninami. Od roku 2000 zabránilo očkování proti spalničkám téměř 15,6 milionu úmrtí. Navzdory globálnímu zlepšení zůstává úmrtnost dětí v jižní Asii a subsaharské Africe vysoká. Čtyři z pěti úmrtí dětí do pěti let se týkají těchto regionů. Počet lidí nově infikovaných virem HIV byl v roce 2013 přibližně 2,1 milionu (z toho 240 tisíc dětí), což je o 38 % méně než v roce 2001.

Co navrhují SDGs?

Snížit počet matek, které zemrou při porodu. Předcházet úmrtím novorozenců a dětí mladších pěti let. Vymýtit epidemie nemocí, jako jsou například AIDS, žloutenka nebo nemoci přenášené vodou. Šířit zdravotní osvětu, mimo jiné také informace o škodlivosti drog a alkoholu, i o otázkách duševního zdraví. Zajistit všem kvalitní lékařskou péči a cenově dostupné léky a vakcíny.

Krátké video o SDG 3

Fakta o zdraví:

Každý den umírá o 17 tisíc dětí méně než v roce 1990, ale stále více než šest milionů dětí ročně umírá před svými pátými narozeninami. Od roku 2000 zabránilo očkování proti spalničkám téměř 15,6 milionu úmrtí. Navzdory globálnímu zlepšení umírá stále více dětí v jižní Asii a subsaharské Africe. Čtyři z pěti úmrtí dětí mladších pěti let se týkají těchto regionů.

Zdraví matek: Od roku 1990 klesla mateřská úmrtnost celosvětově o téměř 50 %. Ve východní Asii, severní Africe a jižní Asii klesla mateřská úmrtnost přibližně o dvě třetiny. Nicméně podíl mateřské úmrtnosti – podíl matek, které nepřežijí porod – je v rozvojových zemích stále 14krát vyšší než v zemích rozvinutých. Pouze polovině žen z rozvojových zemí se dostává doporučeného rozsahu zdravotní péče.

HIV/AIDS: V roce 2014 mělo 13,6 milionu infikovaných virem HIV přístup k antiretrovirální terapii (ART). V roce 2003 to bylo pouze 800 tisíc HIV pozitivních. Počet nově infikovaných virem HIV v roce 2013 byl přibližně 2,1 milionu (z toho 240 tisíc dětí), což je o 38 % méně než v roce 2001. Počet HIV pozitivních dosahoval na konci roku 2013 podle odhadů 35 milionů.

K zamyšlení:

Co všechno musíme brát v potaz, pokud chceme být zdraví?

Zdroj úvodního textu a plné znění SDG 3: www.osn.cz

Aktivita – Zdraví pro život / 60 minut

1. Aktivita – Zachraňujeme nemocné – hra / 5 minut

Tato hra otevře téma nemocí – obecně a po diskuzi s dětmi konkrétně nemoc zvanou cholera. Toto téma s dětmi bude pedagog dále rozebírat v rámci tematiky ochrany zdraví a péče o něj a pitné vody.

Učitel/ka ve třídě či venku vyznačí kuželkami prostor cca 3 metry čtvereční. Jedno dítě, které bude představovat bacil, se bude snažit chytit ostatní a takto je také nakazit (podobně jako ve hře na babu). Ten, koho se bacil dotkne, se svalí na zem a bude třepat nohama a rukama, jako kdyby měl křeče (s dětmi je možné si toto před hrou dopředu zkusit). Zachránit nemocné mohou ostatní děti tak, že jej za všechny čtyři končetiny odnesou do vymezeného prostoru – tj. do nemocnice, kde jej vyléčí.

2. Aktivita – řízená diskuze v kruhu / 15 minut

Po této hře se učitel/ka s dětmi posadí do kruhu a zeptá se jich na jejich pocity. Většinou ve hře rychle přibývá bacilů a nákaza se rychle šíří. Dále je možné navázat tím, že ve hře měly děti možnost odnést nemocné do nemocnice, stejně jako je tomu u nás, ale tuto možnost všude nemají, např. v Africe a Asii (pedagog ukáže na mapě a vysvětlí vzdálenost od ČR) lidé často nemají nemocnice a nemohou, když je jim špatně, navštívit lékaře a nemají také léky.

Učitel/ka nechá děti přemýšlet, z čeho se mohou např. nakazit. Možná, že některé dítě přijde na vodu (pedagog může děti navést např. tím, že je důležité si mýt ruce, nepít vodu z potoka či nepitnou vodu apod.). Pedagog dětem vysvětlí, že když bychom pili takovou vodu a žili v nečistém prostředí, mohli bychom se nemocí, zvanou cholera, nakazit, a pak bychom dostali velký průjem a mohli bychom bez lékařské pomoci i zemřít.

Základní informace pro pedagoga: Cholera často propuká v přelidněných oblastech, kde není zajištěn adekvátní přístup k čisté vodě, odvoz odpadu ani vhodné záchody. Způsobuje těžké průjmy a zvracení, které mohou vést k úmrtí v důsledku vážné dehydratace, někdy i v průběhu několika hodin. Riziko propuknutí cholery je vysoké zejména po katastrofách, jakou bylo například zemětřesení na Haiti v roce 2010. Nemoc může ale udeřit kdekoli. Situace může být obzvláště problematická v období dešťů, kdy jsou domy a latríny zatopené a kontaminovaná voda se shromažďuje ve stojatých kalužích. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) postihne cholera ročně tři až pět milionů lidí po celém světě a je příčinou 100 000 až 130 000 úmrtí. Klíčovou roli v prevenci cholery hrají specialisté na vodu a sanitaci a logistici. Samotná nemoc je snadno léčitelná a týmům Lékařů bez hranic se v mnoha situacích podařilo snížit úmrtnost na méně než jedno procento.

3. Aktivita – Čistíme vodu – pokus / 30 minut

Touto aktivitou naváže pedagog na předešlou diskuzi. Je možné, že některé z dětí přišlo s nápadem, že by nepitnou vodu čistilo, stejně jako se to děje v čističkách vody. Spolu s dětmi si v této aktivitě pedagog zkusí vyrobit čističku vody, aby děti pochopily princip čištění vody a nebezpečí vody závadné. Je však důležité dětem vysvětlit, že to, jakým způsobem budou vodu čistit, na vytvoření pitné vody nestačí, že se používají další čistící metody.

Pomůcky a výroba primitivní čističky: 2 PET láhve, filtrační papír, čistá a špinavá voda, 2 zavařovací sklenice, písek a kamínky. Špinavá voda může obsahovat klacíky, listí, hlínu, polystyrén, kousky sáčku atd. PET lahve se rozříznou – je potřeba vrchní část bez vršku. Vrchní část PET lahve se otočí hrdlem dolů a vloží se do sklenice, dá se tam filtrační papír – do jedné sklenice kamínky a do druhé písek.

- Při výrobě čističky s dětmi může vést pedagog rozhovor a klást otázky typu: Doma i ve školce potřebujeme, aby nám z kohoutku tekla čistá voda, ale jak to zařídit?

K čištění špinavé a kalné vody slouží čistička a my si ji vyrobíme, abychom viděli, jak funguje a jestli umí vodu skutečně vyčistit. Pedagog poté připraví dvě sklenice, do nich dá uříznuté PET láhve úzkým koncem dolů a vloží do nich filtrační vložku. Do jedné láhve nasype písek, do druhé pak hrubší kamínky. Do sklenice s kamínky nalije špinavou vodu. Děti sledují, jak voda protéká, až proteče úplně, přičemž na kamíncích zůstanou hrubší nečistoty např. kousky listí, mechu atd. Voda, která protekla do láhve, není už tak špinavá, je pouze kalná. Poté kalnou vodu děti nalijí do láhve s pískem a pozorují filtrování a zjistí, že přefiltrovaná voda je opět o něco čistější. Takto vodu několikrát děti prolíjí přes "čističku", až bude voda téměř čistá. Celý proces si učitel/ka s dětmi zopakuje.

4. Aktivita – Reflexe / 10 minut

Pedagog se dětí v reflexi bude ptát na nejdůležitější informace, které se v lekci děti dověděly. Nechá je také vysvětlit, proč je důležité chránit své zdraví a dbát na čistotu a také proč se lidé v Africe nebo Asii mohou nakazit nemocí zvanou cholera. V reflexi je možné také dětem nechat nakreslit obrázek čističky vody, kterou si vyrobily.

Zdroje odkazů:

Zdroj: Lékaři bez hranic, srpen 2018 [online]. Cholera [cit. 24. 9. 2018]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/cholera>

Autor: ADRA, o.p.s., Opravdový svět 2018